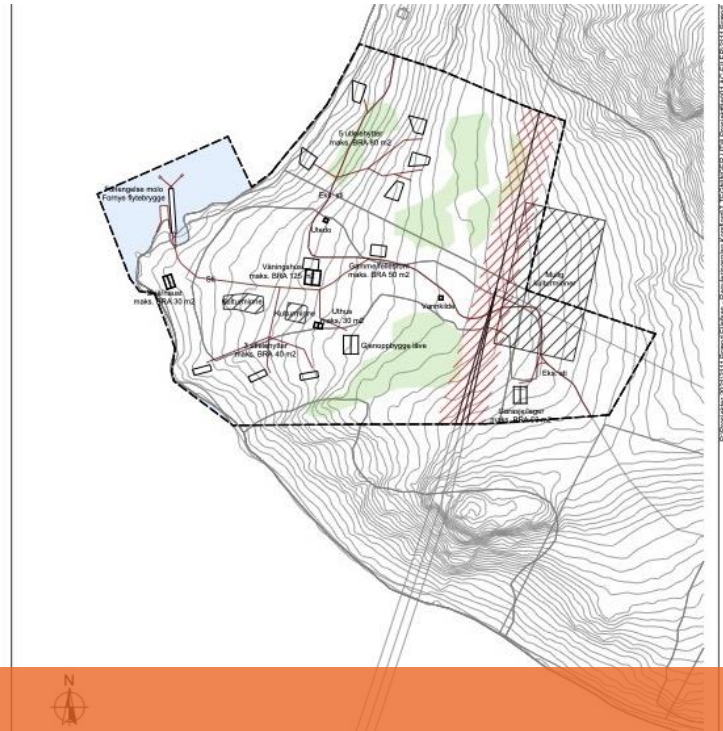

Naturfaglig vurdering til planforslag på Mikkelsnes, Alta kommune

Madlaina Bichsel

Teoretisk naturfaglig vurdering til planforslag på Mikkelsnes, Alta kommune

Forfatter: Madlaina Bichsel

Publisert: 30.07.2024

Antall sider: 32 sider

Publiseringstype: PDF med aktive lenker

Oppdragsgiver: Brænd Ellefsen AS

Tilgjengelighet: Dokumentet er offentlig tilgjengelig

Rapporten refereres som: Bichsel, M. 2024. Naturfaglig vurdering til planforslag på Mikkelsnes, Alta kommune. Biofokus rapport 2024-089. Stiftelsen Biofokus. Oslo.

Forsidebilder: Oversiktsbilde av Mikkelsnes sett fra havet mot nordøst (05.08.2021) / Detaljplan – Eksempel på utbygd område (hentet fra planbeskrivelse, 19.10. 2022) / opparbeidet gressflekk i hagemarkskog (25.06.2020) / eksisterende uthus i engvegetasjon (05.08.2021) / detalj skogbunn øst i 49/55 (16.09.2023). Alle bilder tilgjengeliggjort av oppdragsgiver.

Biofokus rapport 2024-089

ISSN 1504-6370

ISBN 978-82-8449-399-2

Gaustadalléen 21
NO-0349 OSLO
Org.nr: 982 132 924
post@biofokus.no
www.biofokus.no

Forord

Stiftelsen Biofokus har på oppdrag fra Per Christian Ellefsen ved Brænd Ellefsen AS foretatt en teoretisk naturfaglig vurdering til planforslagene til prosjektet Mikkelsnes 10, ved Korsfjorden i Alta kommune. Prosjektansvarlig i Biofokus har vært Madlaina Bichsel og intern kvalitetssikrer har vært Torbjørn Høitomt.

Kontaktperson for oppdragsgiver har vært oppdragsgiveren selv, Per Christian Ellefsen og Magnus Langli fra Haldde arkitekter AS. Vi vil takke for veldig god og hyppig dialog og godt samarbeid i prosjektperioden.

Koppang, 30. Juli 2024

Madlaina Bichsel

Figur 1: Eiendommen nås kun med båt eller på en sti over fjellet. (P Chr. Ellefsen 2021)

Sammendrag

Stiftelsen Biofokus har på oppdrag fra Brænd Ellefsen AS foretatt en teoretisk naturfaglig vurdering til planforslagene til prosjektet Mikkelsnes 10. Eiendommen omfatter en liten, fraflyttet gårds plass på et nes ved Korsfjorden i Alta kommune. Vurderingene er gjort basert på eksisterende naturgrunnlagsdata og uten befaring av fagfolk i felt. Grunneieren P. Chr. Ellefsen har gjennomført flere turer på eiendommen og dokumentert det med bilder og film. I tillegg har han leita etter spesifikke karplanter etter veiledning av Madlaina Bichsel, Biofokus.

En befaring av fagfolk ville gitt mer omfattende kunnskap og en sikrere vurdering av de biologiske verdiene i planområdet. Men basert på tilgjengelig kunnskap regnes forekomst av veldig sjeldne og krevende arter som nokså liten.

Basert på eksisterende kunnskap og bildemateriale fra grunneieren vurderes cirka en tredjedel av planområdet til å inneholde to undertyper av den rødlistede naturtypen «semi-naturlig eng». Det ble avgrenset en slåttemark lokalitet, som er en kritisk truet naturtype (CR) og en naturbeitemark lokalitet (VU), som er vurdert som en sårbar naturtype. Avgrensingen er basert på kart og bilder fra området. Det skyldes manglende feltbefaring av fagpersonell. Det vil si, at lokalitetene vil ikke bli publisert i Naturbase. Likevel bør man forholde seg til forekomsten av disse sjeldne naturtypene ved utbygging av området.

Planområdets største naturverdier forventes å være tilknyttet disse engene. Noen gamle trær og potensielle kalk-partier i strandsonen kan nevnes som ytterlige naturverdier man kan regne med å finne.

Målet med planarbeidet er å legge til rette for et friluftorientert reiselivsanlegg. Intensjonen er å være miljøbevisst ved å finne gode, men enkle og bærekraftige lav-inngreps løsninger. Eksisterende samt tidligere bygninger skal videreutvikles og gjenoppreises. I tillegg skal det legges til rette for inntil åtte nye utleiehytter pluss et nytt fellesrom/gamme. Gammen er etter dagens plantegninger planlagt i kantsonen til slåttemark-lokaliteten. Tre av de nye hyttene er planlagt sør i området. To av de vil ligge utenfor eng-lokalitetene og en hytte innenfor, men også den i kantsonen. De fem hyttene i nordre delen ligger alle utenfor naturtype-lokalitetene.

Totalt sett vil tiltakene trolig i liten grad påvirke arealer med viktig natur. Begge MI-naturtypelokalitetene (lokalitet 1 – Slåttemark og lokalitet 2 - Naturbeitemark) vil bli *noe forringet* som følge av planen eller tiltakets påvirkning. Samtidig bør det være mulig å utføre byggearbeidet på en skånsom måte som i minst mulig grad vil påvirke eng-lokalitetene negativ. I tillegg **kan** etablering av et reiselivsanlegg medføre en positiv effekt for lokalitetene. Semi-naturlig eng er avhengig av ekstensiv hevd for å opprettholde sine naturverdier. Eng-lokalitetene har ikke blitt slått siden 1970-tallet og mye areal har eller er i ferd med å gro igjen. Om utbygging av området medfører gjenopptagelse av hevd i form av beite eller slått i begge lokalitetene, vil den positive effekten overveie den negative (tap av naturtypens areal). Ekstensiv hevd av lokalitetene bør i så fall bli gjennomført som en del av utbyggings-tiltak og med en langsiktig intensjon!

Innhold

1	Innledning	6
1.1	Bakgrunn	6
1.2	Planområde og planlagte tiltak	7
1.3	Naturgrunnlag og historikk	10
2	Metode	14
2.1	Datainnsamling	14
2.2	Konsekvensvurdering	14
2.3	Naturmangfoldloven	15
2.4	Behandling av data og prosjektets produkter	16
3	Naturverdier i planområdet	17
3.1	Teoretisk avgrensede naturverdier	17
3.2	Biologisk viktig grønnstruktur	23
3.3	Artsmangfold	24
3.4	Fremmede arter	25
4	Konsekvensvurdering	26
4.1	Verdivurdering	26
4.2	Påvirkning og konsekvenser for naturmangfold	26
4.3	Vurdering opp mot Naturmangfoldloven	27
5	Referanser	29
	Vedlegg 1. Kategorier for rødlistearter	30
	Vedlegg 2. Kategorier for fremmede arter	31

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

Det er satt i gang planarbeid for detaljregulering for Mikkelsnes 10 (eiendommene 49/54, 49/55 og 49/207) i Korsfjorden, Alta kommune (Figur 3, Figur 4, Figur 5, Figur 6). Målet med planarbeidet er å legge til rette for et friluftorientert reiselivsanlegg. Intensjonen er å være miljøbevisst ved å finne gode, men enkle og bærekraftige lav-inngreps løsninger. Eksisterende samt tidligere bygninger skal videreutvikles og gjenoppføres. I tillegg skal det legges til rette for inntil åtte nye utleiehytter pluss en ny fellesrom/gamme.

Prosjektets formål er å tilrettelegge for frilftsaktiviteter i området, hvor anlegget vil fungere som en base for turer. Dermed vil naturen påvirkes av økt menneskelig aktivitet, både i utbyggingsfasen og i bruksfasen. Ifølge oppdragsgiveren er det av stor interesse å gjennomføre byggearbeidet på en skånsom måte og med minst mulig synlig terrenginngrep. Blant annet skal ferdsel i området holdes til eksisterende stier, som delvis skal utbedres.

Tiltakshaver er Brænd Ellefsen AS v/Per Christian Ellefsen. Mens planforslag fremmes av Haldde arkitekter AS v/Sivilarkitekt Magnus Langli.

Manglende vurderinger etter naturmangfoldlovens §§ 8-12 i planbeskrivelsen (19.10.2022) har ført til innsigelse av Statsforvalteren i Troms og Finnmark. Basert på det har Biofokus fått i oppdrag av prosjekteier å gjennomføre naturmangfoldvurderinger. Vurderingene blir kun teoretisk gjennomført, basert på tilgjengelige data (Naturbase, Artskart, ulike kartløsninger som f.eks. norgebilder.no) og bildemateriale fra tiltakshavers befaring på stedet.

Figur 2: Våningshus, uthus, naust og utedo (til høyre for våningshuset i skogkanten). (P. Chr. Ellefsen, 2020)

Figur 3: Dronebilde av Mikkelsnes 10. (tilgjengeliggjort av grunneier P. Chr. Ellefsen, 2016).

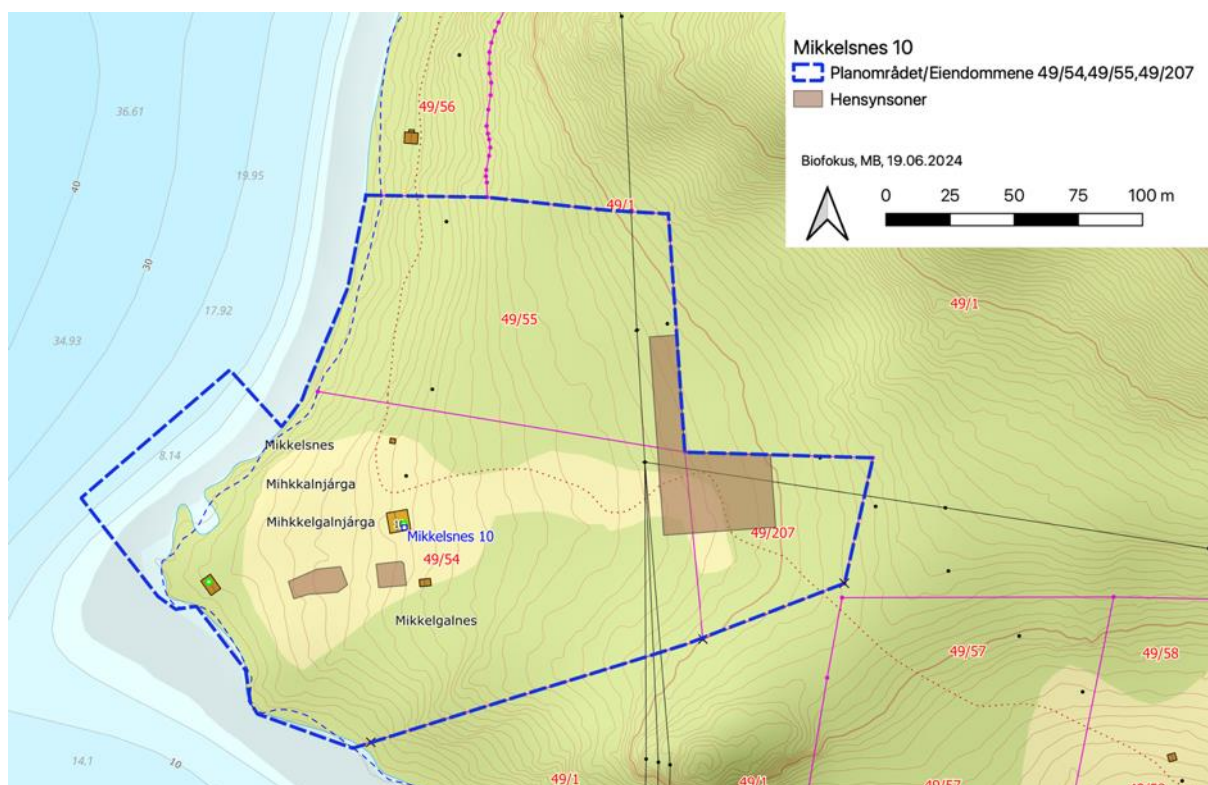
1.2 Planområde og planlagte tiltak

Planområdet ligger nordvest i Korsfjorden, omtrent ti minutter med båt vest for tettstedet Korsfjorden i Alta kommune. Eiendommen omfatter et nedlagt småbruk som ble fraflyttet på 1970-tallet (Figur 3). Gamle dokumenter tyder på bosetning på eiendommen helt tilbake til seint 1700-tallet. Det var fiske, husdyrhold og dyrking av opparbeidet mark som utgjorde levebrødet.

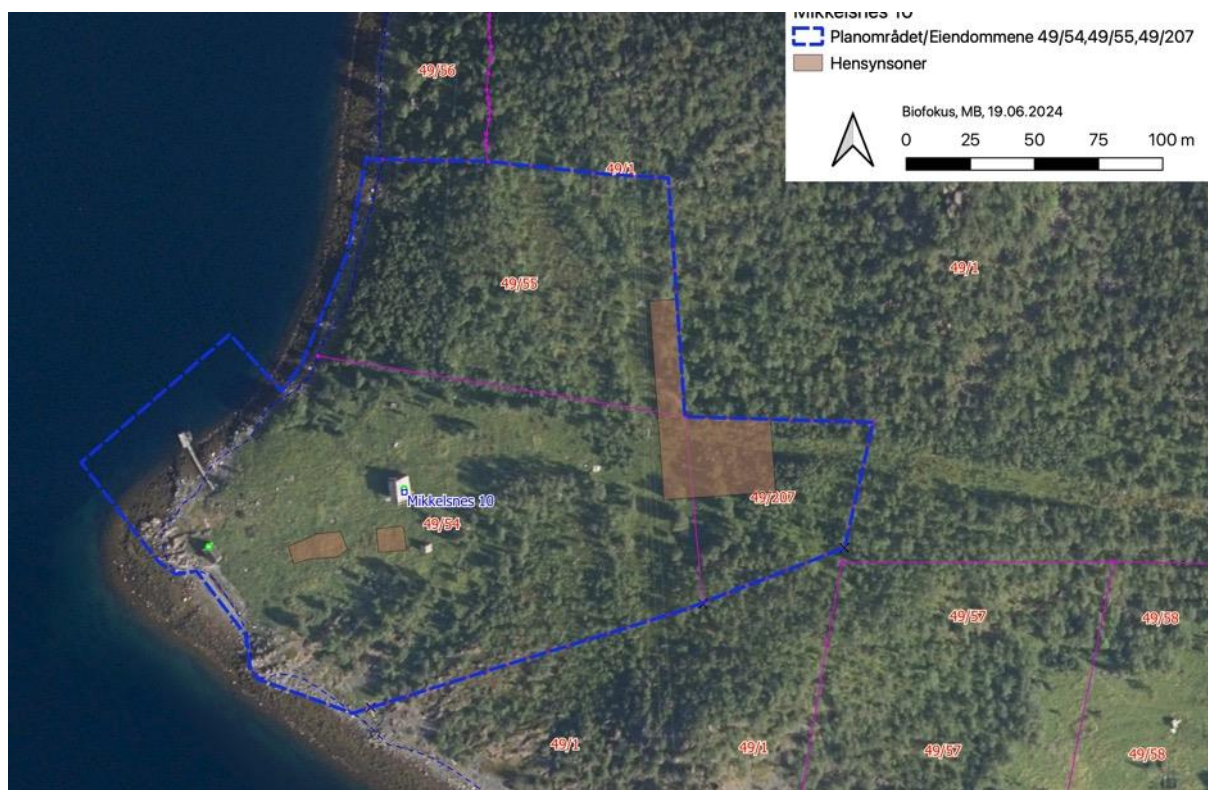
I dag er store deler av området på eiendommen 49/54 fremdeles åpen og dominert av engvegetasjon. Mens eiendommene 49/55 og 49/207 i nord og øst er skogkledde (Figur 4 og Figur 5). Eiendommene er uten bebyggelse bortsett fra fire eldre bygninger bestående av et mindre våningshus, en utedo, et uthus og et naust på eiendommen 49/54 (Figur 2, Figur 7).

Reguleringsplanen fra 19.10.2022 viser et eksempel på hvordan utbygging i området er planlagt (Figur 6). Planen viser både eksisterende bygg og plassering av nye bygninger (åtte utleiehytter, garasje, gamle) samt gjenoppbygging av låve. Det er planlagt en trinnvis utbygging, hvorav det første byggetrinnet skal inneholde de tre utleiehyttene i sør. Mens de fem større hyttene i nord ville bli bygget seinere.

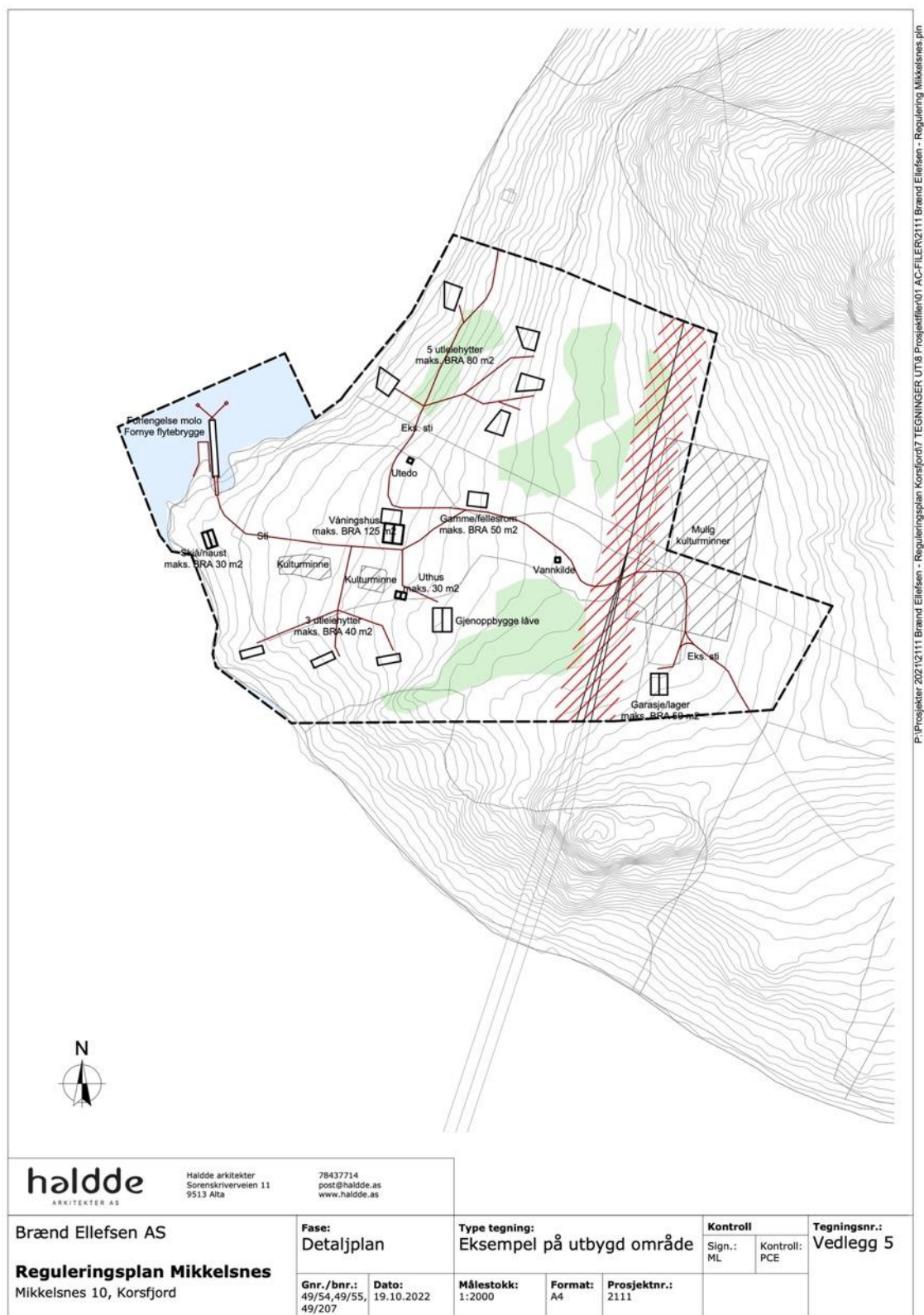

Figur 4: Planområdet (blå stiplet linje) ved Mikkelsnes 10 inneholder tre eiendommer (49/54, 49/55 og 49/207). Det er utskilt tre «hensynssoner» på grunn av kulturminner.

Figur 5: Planområdet (blå stiplet linje) ved Mikkelsnes 10 omfatter et nedlagt småbruk som ble fraflyttet på 1970-tallet. Store deler av eiendommen er i dag skogkledde.

Figur 6: Reguleringsplanen til prosjektet viser mulig utnyttelse av området til turistformål. Eksisterende bygg er markert i tykkere omriss (utedo, naust, våningshus og uthus).

1.3 Naturgrunnlag og historikk

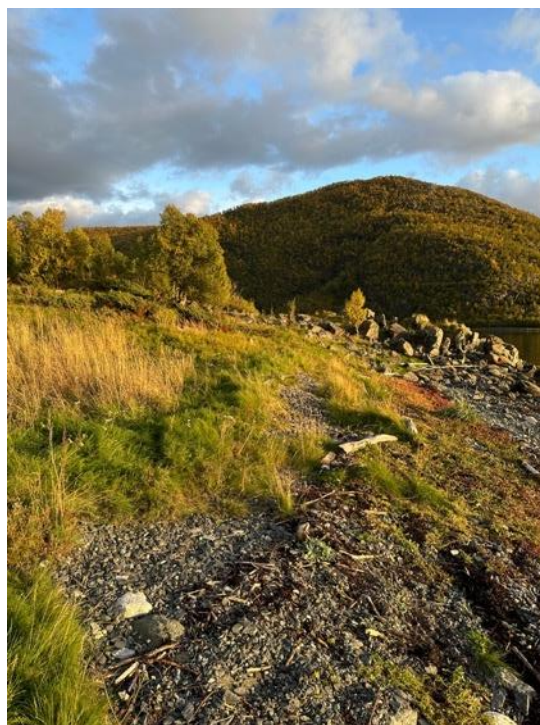
Topografi, geologi og klima

Undersøkelsesområdet består av en vestvendt slak skråning som strekker seg ned mot strandsona (Figur 8) og havet i vest og sørvest og skogkledd terreng i nord, øst og sør. En fjellrygg reiser seg litt lenger nord opp til 400 moh (Figur 7).

Regionen mangler et detaljert berggrunnskart (NGU 2024a) men data fra et område litt lenger nord tyder på forekomst av næringsfattige til intermediære bergarter. Løsmassedekket er dominert av morenemateriale (NGU 2024b). Samtidig kan det regnes med noe kalk-tilskudd fra havets avsetninger i nærheten av strandsonen (skjell osv.). Hele området ligger dessuten under marin grense, i svakt oseanisk seksjon og i nordboreal vegetasjonssone.

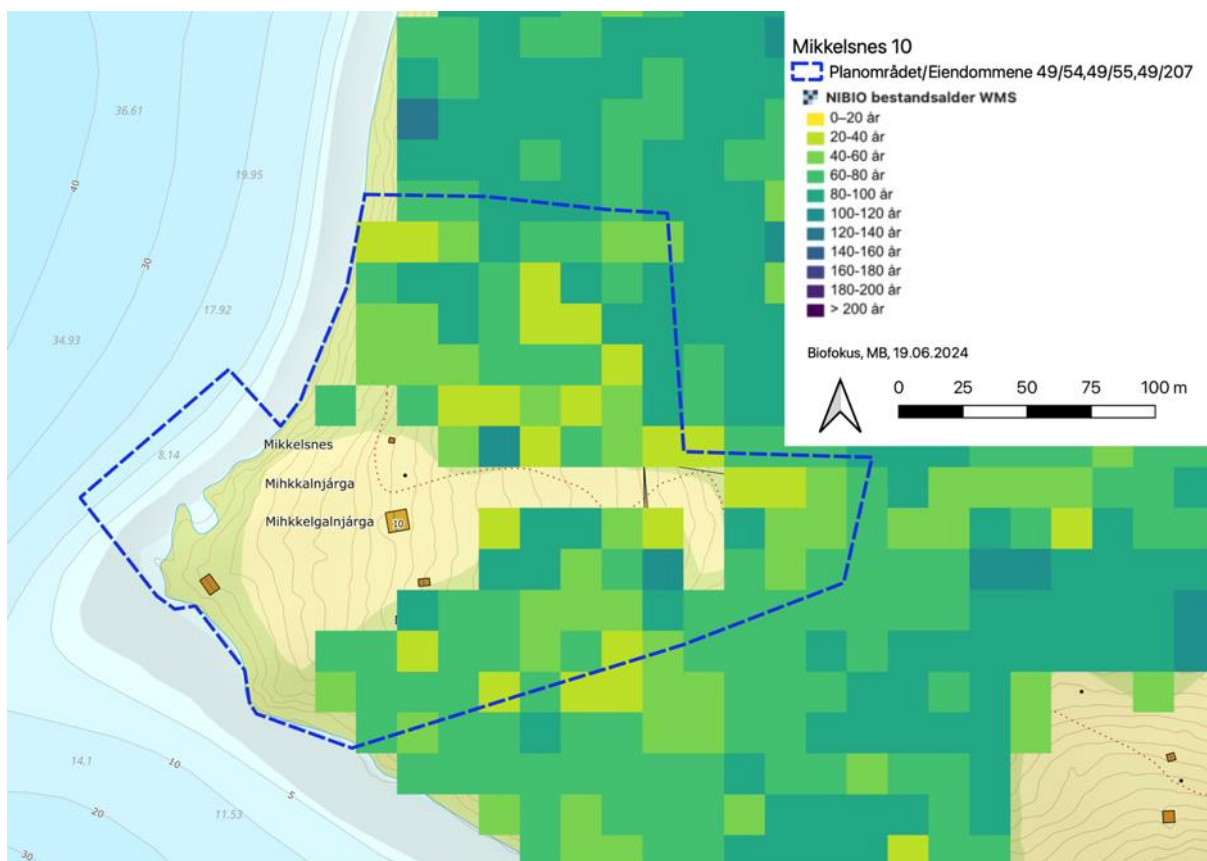
Figur 7: Nord for planområdet stiger terrenget bratt til over 400 moh. I forkanten ser man det gamle naustet. (P. Chr. Ellefsen, 2023).

Figur 8: Strandsonen er dominert av blokkmark og grus. (P. Chr. Ellefsen, 2023).

Vegetasjon og tidligere registreringer

Per nå finnes det ingen vegetasjonskartlegging, naturtyperegistreringer eller systematiske artsregistreringer fra undersøkelsesområdet. Tolkning av bilder som ble tatt av eiendommen mellom 2018 og 2024, i tillegg til flyfoto og tilgjengelig informasjon om naturgrunnlag (vegetasjonssone, eksponering, berggrunn, løsmasser, o.l.) tilsier at planområdet delvis er dominert av gammel slåtteeng vegetasjon og ung til middeladrende bjørkeskog. Et WMS-lag som viser bestandsalder på skog (NIBIO, 2023) støtter vår antagelse om at skogen i området er mellom 20 og 60 år gammel. Det passer godt sammen med plassens historie som tilsier at gården ble fraflyttet for rundt 60 år siden. Noen få eldre trær på ca. 80 – 120 år forekommer (Figur 9).

Figur 9: Kart med planområdet (blå stiplet linje) og WMS-lag som viser bestandsalder på skog (jo mørkere grønn/blå jo eldre er skogbestanden).

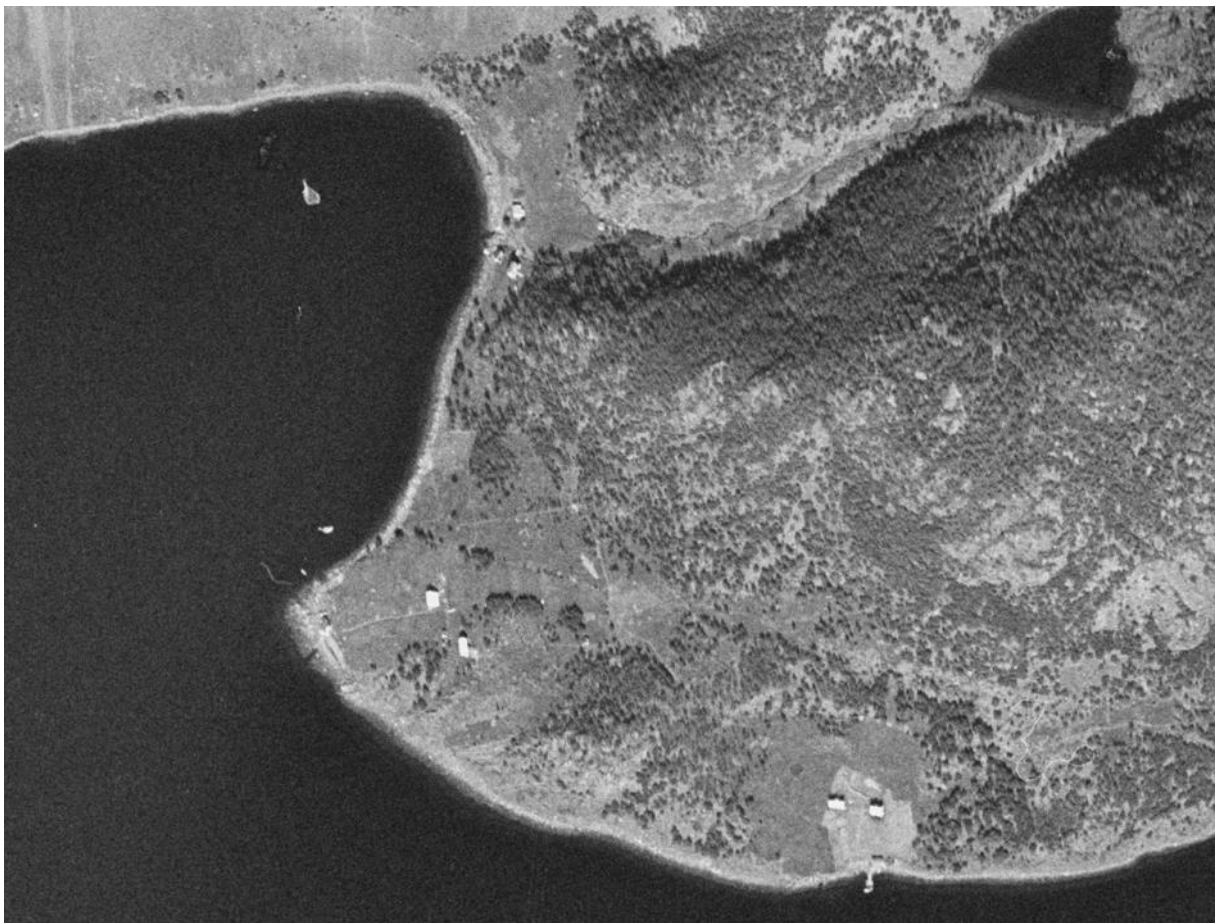
Vegetasjonen gjenspeiler plassens historie. Mens det fortsatt forekommer et nokså rikt artsmangfold av engarter viser sammensetningen i tillegg en viss dominans av arter (f.eks. engsyre og hundekjeks) som trives i enger med lite hevd og noe tilførsel av næringsstoffer (som kommer fra strø og gammelt gress som ligger igjen og råtner). Samtidig inngår det skrinne, næringsfattige flekker, særlig ned mot strandsonen. Hvorvidt det forekommer flekker med kalkrike avsetninger (skjellsand) er det ikke mulig å se på bildematerialet. Men sannsynligvis forekommer slike kalkrike strandengflekker i strandsonen og kan huse et utvalg av litt mer krevende arter. Utenom strandsonen er vegetasjonen i nordre del i dag preget av yngre bjørkeskog med lite kravfulle arter. Mens den sørlige delen fortsatt inneholder en noe større andel engarter mellom oppslag av boreale lauvtrær.

Basert på bildemateriale kunne det ikke påvises noen rødlistede eller andre litt mer krevende arter. Tilgjengelig informasjon om berggrunn og løsmasser tilsier ikke heller forekomst av kalkrik grunn i området. Samtidig er det ikke til å utelukke muligheten for forekomsten av noe mer krevende arter. Særlig med tanker på tilførsel av kalk fra marineavsetninger og med plassens lange historie som kulturlandskap.

Historikk

De første tilgjengelige historiske flyfoto er datert tilbake til 1958 og 1966 (Figur 10) (norgebilder.no). På flybildet ser man et tydelig mer åpent landskap, sammenlignet med dagens situasjon. På det siste tidspunktet (1966) var gården fortsatt bebodd, og man ser tydelig både våningshuset og låven. Sistnevnte ble rivet ved fraflytting i 1970-tallet. På bildet skimtes også et svakt skille mellom innmark (trolig slåttemark) rundt bygningene og utmarksbeite som ligger nord (49/55) og sør for det. Det er dessuten godt mulig at det nordlige området (49/55) ble skjøttet som kystlynghei. På bildet fra 1978 (Figur 13) er fargeforskjellen mellom innmark og utmark veldig tydelig, og muligens skyldes det lyngvegetasjonen i utmarka. I årene deretter går gjenvekstsukksesjonen sin naturlige gang og skogen kommer opp i utmarka (bilde fra 2005 i Figur 12, og fra 2016 i Figur 11).

Figur 10: Historisk flyfoto av planområdet fra 1966. (Hentet 10.6.24 fra: norgebilder.no)

Figur 13: Flyfoto over området fra 1978. Det er trolig lyngvegetasjonen som gir utmarksbeitene den mørkere fargen. I tillegg at det vokser frem små trær i området. (Hentet 10.6.23 fra: norgebilder.no)

Figur 12: Flyfoto tatt i 2005. Ungskog har kommet opp der det engang har vært utmarksbeite. Låven ble fjernet en gang etter 1978. (Hentet 10.6.23 fra: norgebilder.no)

Figur 11: Flyfoto fra 2016. Det som engang var utmarksbeite, lar seg knapt skille lenger fra resten av skogen utenfor eiendommen. Mens slåttemarka på innmarksbeite fortsatt er ganske intakt, kun med noen flere trær i utkanten. (Hentet 10.6.23 fra: norgebilder.no)

2 Metode

2.1 Datainnsamling

Viktige datakilder

Tilgjengelige naturdatabaser og litteratur er gjennomgått for å samle eksisterende kunnskap om området, bl.a. Naturbase (Miljødirektoratet 2024) og Artskart (Artsdatabanken og GBIF Norge 2024). Tolkning av flybilder og ikke minst historiske flybilder har også vært et viktig grunnlag. Dessuten ble bildematerialet fra eiendommen tilgjengeliggjort av oppdragsgiveren og grunneier v/ P. Chr. Ellefsen. Grunneieren har gjennomført flere turer på eiendommen (i 2018, 2020, 2021, 2022, 2023 og 2024) og har dokumentert det med bilder (f.eks. Figur 14) og film. I tillegg har han i 2024 leita etter spesifikke karplanter etter veiledning av Madlaina Bichsel, Biofokus.

Kartleggingstema

Arbeidet omfatter på dette tidspunktet ingen feltbefaring og kartlegging. Artsfunn ble kun gjort basert på bildematerialet (fra 2018, 2020, 2021, 2022, 2023 og 2024) tilgjengeliggjort av oppdragsgiveren v/ P. Chr. Ellefsen. Videre ble det gjort **teoretiske** avgrensninger av følgende temaer:

- Naturtyper etter Miljødirektoratets instruks (Miljødirektoratet 2021) basert på NiN2 (Halvorsen et al. 2015).
- Områder spesielt viktige for bevaring av biologisk mangfold (viktige naturtyper) etter DN-håndbok 13 (Direktoratet for Naturforvaltning 2007) med tilhørende oppdaterte faktaark (Miljødirektoratet 2015).
- Utvalgte naturtyper i henhold til [Naturmangfoldloven](#) og [Forskrift om utvalgte naturtyper](#).
- Rødlistede naturtyper i henhold til Norsk rødliste for naturtyper 2018 (Artsdatabanken 2018b)

Marine naturverdier har ikke vært del av vurderingen.

Siden avgrensingene er gjort kun basert på bildemateriale og andre digitale informasjonskilder vil funn av mulige lokaliteter ikke bli registrert og tilgjengeliggjort på offentlige naturbaser eller i artskart.

2.2 Konsekvensvurdering

Oppdraget gjelder ikke en fullstendig konsekvensutredning (KU) i juridisk forstand. Men for enkelthets skyld baserer vurdering av tiltakene på Miljødirektoratets veileder for konsekvensutredninger for klima og miljø M-1941 (Miljødirektoratet 2023) og det til tross for manglende kartlegging. Det poengteres dessuten at det i prosjektet er brukt en forenklet tilnærming, tilpasset mindre byggeprosjekter. Men også at usikkerheten blir større enn vanlig siden området ikke er kartlagt i felt.

2.3 Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven (Klima- og miljødepartementet 2009) legger føringer for hvordan naturens mangfold skal hensyntas ved ulike typer planlagte tiltak. Nedenfor er paragraf 8-10 under kap. II (alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk) listet, og hver paragraf er kommentert med utgangspunkt i Biofokus sin rolle i planprosjektet.

§ 8.(kunnskapsgrunnlaget)

Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

- Biofokus baserer sine vurderinger om arters bestandssituasjon på den norske rødlisten for truede arter (Artsdatabanken 2021) og Artsdatabankens oversikt over alle norske arters utbredelse i Artskart (Artsdatabanken og GBIF Norge 2024).
- Vi kartlegger vanligvis artsmangfoldet og dokumenterer dette gjennom Artskart sine løsninger. I dette tilfellet har vi ikke fysisk vært i området og artskartleggingen er vurdert som mangelfull.
- Biofokus baserer sine vurderinger om naturtypers utbredelse og økologiske tilstand på Artsdatabankens rødliste for truede naturtyper (Artsdatabanken 2018b), Miljødirektoratets oversikt over forvaltningsrelevante naturtyper (inkludert rødlistede og utvalgte naturtyper) (Miljødirektoratet 2024), samt på vitenskapelige vurderinger av [økosystemenes økologiske tilstand](#).
- Vi avgrensner og vurderer naturtyper i henhold til Miljødirektoratets instruks for naturtypekartlegging basert på beskrivelsessystemet NiN. I tillegg finnes det store mengder informasjon fra biologiske undersøkelser gjennom flere tiår som vi bruker aktivt i våre vurderinger.

§ 9 (føre-var-prinsippet)

Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak.

- Det vil ikke være mulig i løpet av en enkelt undersøkelse å få en fullstendig oversikt over alle biologiske verdier i et utredningsområde.
- Biofokus bruker faglig skjønn for å avveie hvor detaljerte undersøkelser trenger å være, samt bruker vår kunnskap om økologiske sammenhenger ved avgrensning og verdisetting av naturtyper, samt når konsekvensene av konkrete tiltak skal vurderes.
- Vi angir i rapporten noe om usikkerheten knyttet til registreringene, og om denne usikkerheten er akseptabel eller ikke. Vi vil foreslå tilleggskartlegginger dersom usikkerheten er for stor.

§ 10 (økosystemtilnærming og samlet belastning)

En påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for.

- Biofokus bruker de samme kildene som nevnt under «kunnskapsgrunnlaget», og gjør overordnede vurderinger av forekomster, trusler og økologiske sammenhenger på landskapsnivå og i et regionalt og nasjonalt perspektiv.

2.4 Behandling av data og prosjektets produkter

Rapporten fra oppdraget blir etter ferdigstilling og godkjenning publisert i Biofokus sin rapportserie på vår hjemmeside.

Figur 14 a og b: innsamling og dokumentasjon av arter funnet i slåtte­mark i juli 2024 av grunneier P. Chr. Ellefsen. Nr. 5: fuglevikke, nr. 6: rød jonsokblom, nr. 7: vrangdå, nr. 8: grasløk, nr. 9: blåklukke, nr. 10: cf. føllblom, nr. 11: hundekjeks og nr. 12: gullris.

3 Naturverdier i planområdet

3.1 Teoretisk avgrensede naturverdier

Mens eiendommen var i bruk, fram til 1970-tallet, var landskapet mer åpent og trolig dominert av engvegetasjon og muligens også kystlynghei (Figur 10, Figur 13 og Figur 24). Det er fortsatt rester av kulturlandskapet igjen og det er mest sannsynlig engvegetasjonen som huser de største naturverdiene på eiendommen. Engene har ikke blitt slått eller beitet siden opphør av gårdsbruket på 1970-tallet, men enga blir sporadisk oppsøkt av tamrein og elg (pers. kom. P. Chr. Ellefsen, juli 2024). Basert på bildeanalyser befinner noen partier seg i brakkleggingsfasen, mens andre deler er i tidlig og sein gjenvekstsukcesjon. Sukcesjonen har kommet lengst i den nordligste delen, som i dag er preget av ungskog (mest bjørk og noe selje og rogn) med skogsvegetasjon i feltsjiktet. Basert på vurderingene gjort av eksisterende data (se kap. 2 Metode) inneholder planområdet to teoretisk avgrensede lokaliteter med naturtypen semi-naturlig eng (D2) (Figur 25). Det er vanskelig å si hvor nøyaktig vi klarte å avgrense lokalitetenes virkelige omfang i Figur 24 og Figur 25. I Figur 24 har vi derfor avgrenset det arealet som har vært åpent mens området fortsatt var i hevd (lyseblå linje). Man ser at det historiske semi-naturlige marka nesten er like stor som dagens eiendom. Dermed er det godt mulig at en feltbefaring ville ha ført til en noe større avgrensning med naturbeitemark. Lokaliteten ville i så fall inneholdt semi-naturlig mark i sein gjenvekstsukcesjon, med noen typiske engarter i feltsjiktet, men med busk- og tresjikt som er i ferd med å ta over. For å få tilbake engverdiene i de områdene vil det kreves store inngrep i form av hogst og langsiktig, ekstensiv hevd. Derimot har lokalitetene som er «avgrenset» og beskrevet nedenfor (Lokalitet 1 og Lokalitet 2) fortsatt store og nokså intakte naturmangfoldsverdier som er knyttet til semi-naturlig eng og som kan bli ivaretatt og forbedret med målrettet og langsiktig ekstensiv hevd.

Lokalitet 1: Slåttemark

Den nordlige lokaliteten avgrenser den mest åpne delen av semi-naturlig eng innenfor eiendommen 49/54. Denne lokaliteten har trolig vært innmark og slåttemark fram mot 1970 tallet, da gårdsdriften fortsatt pågikk. Nå befinner den seg i brakkleggingsfasen med partier av høyvokste litt nitrofile arter og oppslag av einer og småtrær av bjørk, rogn og selje i kantsonene. Enga er stort sett ryddet for stein (pers. kom. P. Chr. Ellefsen, juli 2024). Det er påvist et ganske stort mangfold av karplanter. Grunneieren har telt rundt 16 ulike arter i juli 2024, og analyser av bildemateriale resulterte i minst 20 ulike arter (finn en artsliste i kap. 3.3). Artssammensetningen tyder på intermediær til svak kalkrik grunn (se også opplysninger om berggrunn og løsmasser i kap. 1.3). Etter NiN-nomenklaturen er lokaliteten vurdert til en «svak kalkrik eng med mindre hevdpreg» (T32-C-5). Svak kalkrike enger har en noe begrenset artsrikdom, særlig etter opphørt hevd. Skulle hevdene gjenopptas så kunne man trolig forvente en del flere arter som dukker opp igjen. På noen bilder ser det ut at det dessuten inngår partier med tørrengvegetasjon (T32-C-15), mens andre partier virker noe gjødselpåvirket (f.eks. der låven sto fram til 1970-tallet) (T32-C-6). Når lokaliteten vurderes etter MI så ville den trolig blitt kartlagt som «Slåttemark» D2.1 med en samlet lokalitetskvalitet på «moderat kvalitet». Avsnittet under opplyser om vurderingene som ligger bak dette resultatet. Slåttemark med «moderat lokalitetskvalitet» er en utvalgt naturtype og omfattet av [Forskrift om utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven](#). I tillegg er slåttemark en kritisk truet (CR) naturtype etter den [Norske rødliste for naturtyper](#). Bilder av lokaliteten vises i: Figur 2, Figur 3, Figur 15, Figur 16, Figur 17 og Figur 31.

Naturtypelokalitetsbeskrivelse etter MI

Lokalitet 1: Slåttemark

Naturtype: D2.1 Slåttemark

Kartlagt: vurdering basert kun på digital bilde-informasjon fra 2018-2024

Nøyaktighet: Meget god (5 - 20m)

Størrelse: 7,8 daa

Tilstandsvurdering: Dårlig

Naturmangfoldvurdering: Stort

Samlet lokalitetskvalitet basert på Miljødirektoratets instruks: Moderat kvalitet

Tilstand beskrivelse: Tilstand er vurdert til dårlig, da enga ikke er i bruk og befinner seg i brakkleggingsfasen. Det ble ikke funnet noen fremmede arter og enga er ikke gjødselpåvirket.

Naturmangfold beskrivelse: Naturmangfold ble vurdert til stort på grunn av moderat størrelse og forekomst av trolig tre NiN-kartleggingsenheter. Det ble dessuten funnet tre habitatsspesifikke arter (blåklokke, rødknapp og ballblom) og ingen rødlistede arter. Samtidig bør man gå ut ifra at man ville ha funnet flere habitatsspesifikke arter hvis området ville ha blitt kartlagt i felt av en fagperson.

Figur 15: Slåttemark-lokaliteten sett fra våningshuset mot uthuset. (P. Chr. Ellefsen, 2021)

Figur 17: Rundt 60 år etter opphørt drift er enga fortsatt åpent og en god del engarter å finne. (P. Chr. Ellefsen, 2023)

Figur 16: Enga har ikke blitt slått og heller ikke blitt beitet av husdyr på rundt 60 år, men reinen og elgen dukker opp regelmessig og bidrar med sitt til å bremse gjenvekstsukkesjonen. (P. Chr. Ellefsen, 2020)

Lokalitet 2: Naturbeitemark

Lokaliteten sør for slåttemarka er «kartlagt» som semi-naturlig eng med utforming «Naturbeitemark». Området er mer preget av stein og ur og har antageligvis kun blitt brukt som beitemark. Det inngår i tillegg noen litt frodigere flekker, som muligens har blitt brukt som åker en gang i tiden (pers. kom. P. Chr. Ellefsen, juli 2024). Etter opphørt bruk i 1970-tallet har gjenvekstsukkesjonen gått sin gang og lokaliteten kan i dag bli vurdert til å være i tidlig gjenvekstsukkesjon. Etter NiN-nomenklaturen er lokaliteten vurdert til en «svak kalkrik eng med mindre hevdpreg» (T32-C-5). Svak kalkrike enger har oftest en noe begrenset artsrikdom, særlig etter opphørt hevd. Skulle hevd gjenopptas så kunne man trolig forvente en del flere arter som dukker opp igjen. Når lokaliteten vurderes etter MI så ville den trolig blitt kartlagt som «Naturbeitemark» D2.2 med en samlet lokalitetskvalitet på «lav kvalitet». Avsnittet under opplyser om vurderingene som ligger bak dette resultatet. Naturbeitemark er en undertype av semi-naturlig eng som er en [rødlistet naturtype](#) (VU). Bilder av lokaliteten vises i: Figur 3, Figur 18, Figur 19, Figur 20, Figur 21, Figur 22 og Figur 23

Naturtypelokalitetsbeskrivelse etter MI

Lokalitet 2: Naturbeitemark

Naturtype: D2.2 Naturbeitemark

Kartlagt: vurdering basert kun på digital bilde-informasjon fra 2018-2024

Nøyaktighet: God (20 - 50m)

Størrelse: 2,7 daa

Tilstandsvurdering: Dårlig

Naturmangfoldvurdering: Lite - moderat

Samlet lokalitetskvalitet basert på Miljødirektoratets instruks: Lav kvalitet

Tilstand beskrivelse: Tilstand er vurdert til dårlig, da enga ikke er i bruk og befinner seg i tidlig gjenvekstsuksesjon. Det ble ikke funnet noen fremmede arter og enga er ikke gjødselpåvirket.

Naturmangfold beskrivelse: Naturmangfold ble vurdert til lite på grunn av liten størrelse og forekomst av kun én NiN-kartleggingsenhet. Det ble dessuten funnet kun tre habitatsspesifikke arter (blåklokke, rødknapp og ballblom) og ingen rødlistede arter. Samtidig bør man gå ut ifra at man ville ha klart å finne minst fem habitatsspesifikke arter hvis området ville ha blitt kartlagt i felt av en fagperson. I så fall ville naturmangfoldet blitt vurdert til moderat.

Figur 19: Noen trær har nok stått i området i over 100 år. (P. Chr. Ellefsen, 2020).

Figur 18: Gjenvekstsuksesjonen har kommet en del lengre i deler av naturbeitemarken enn i slåtteenga. (P. Chr. Ellefsen, 2020).

Figur 20: Overgangen fra naturbeitemark-lokaliteten til slåtteemark-lokaliteten. Mitt i slåtteemark står det gamle våningshuset. (P. Chr. Ellefsen, 2020).

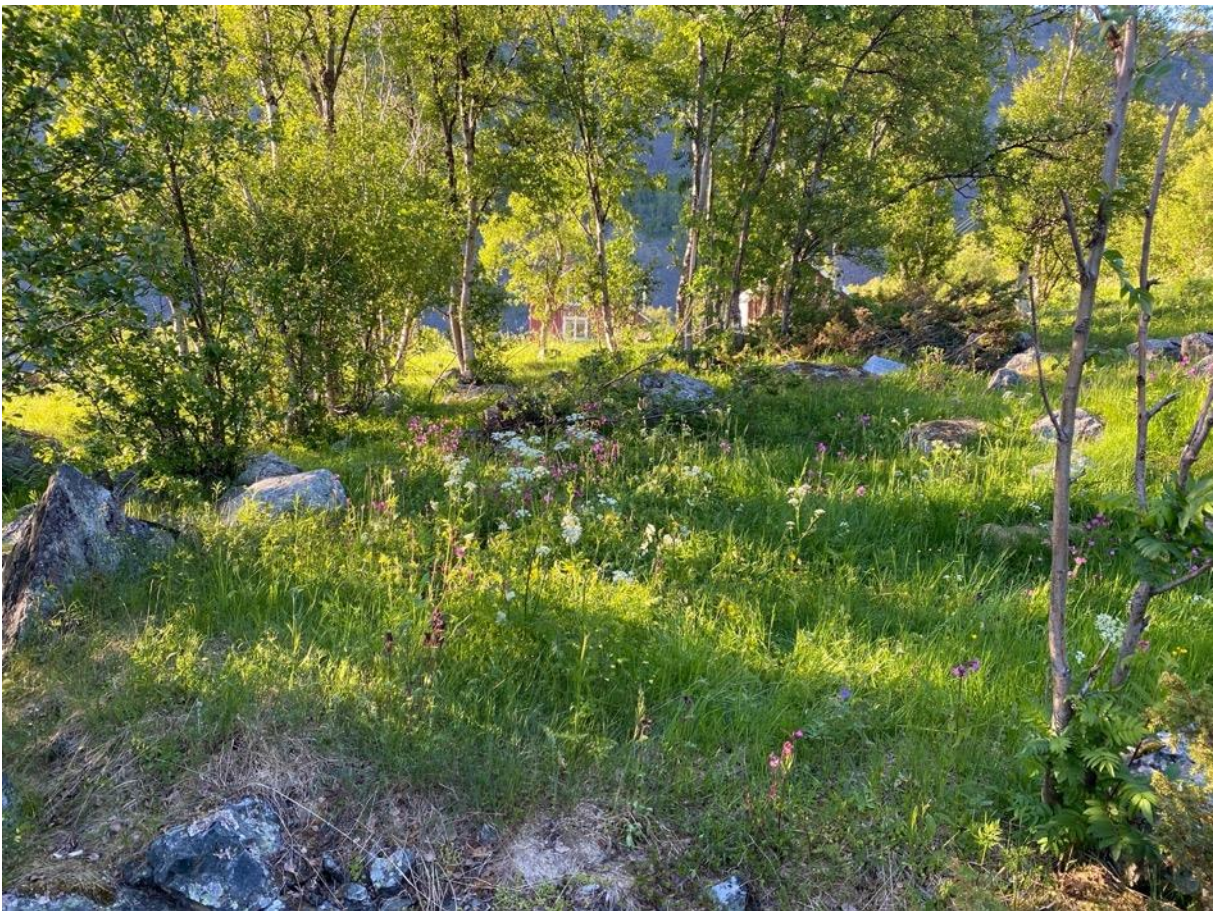

Figur 22

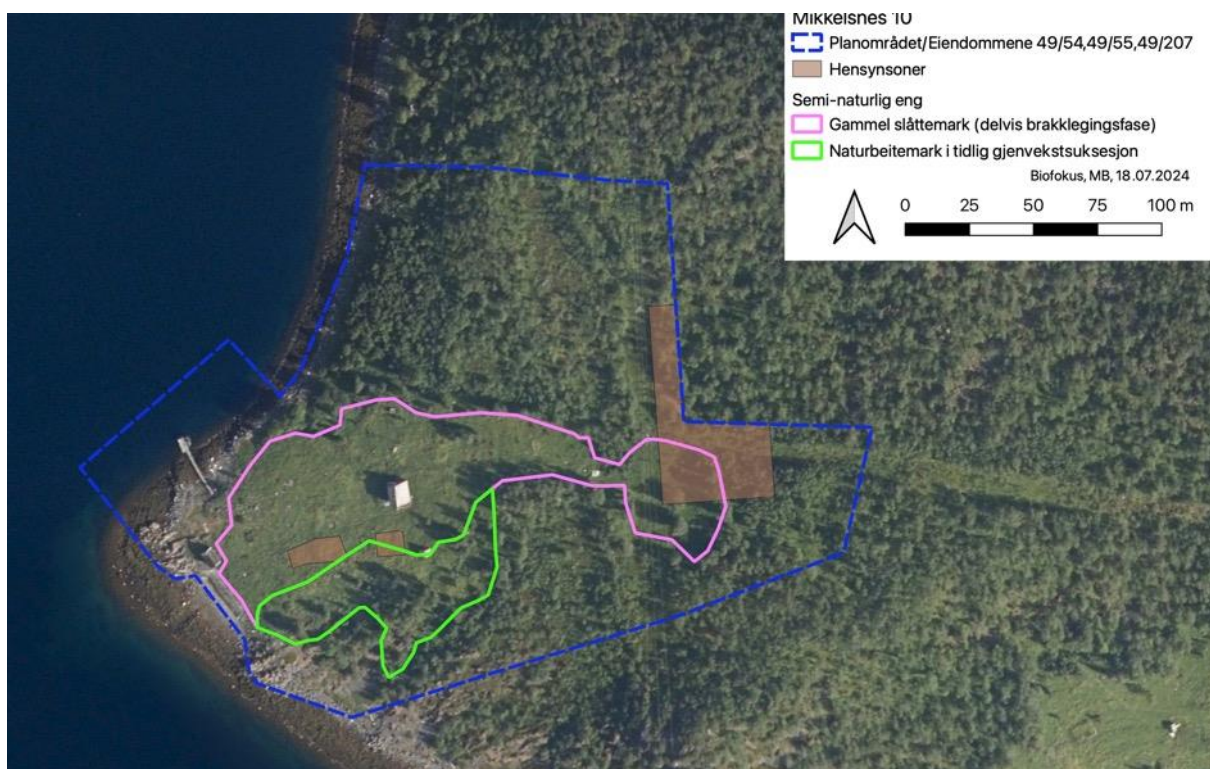

Figur 23

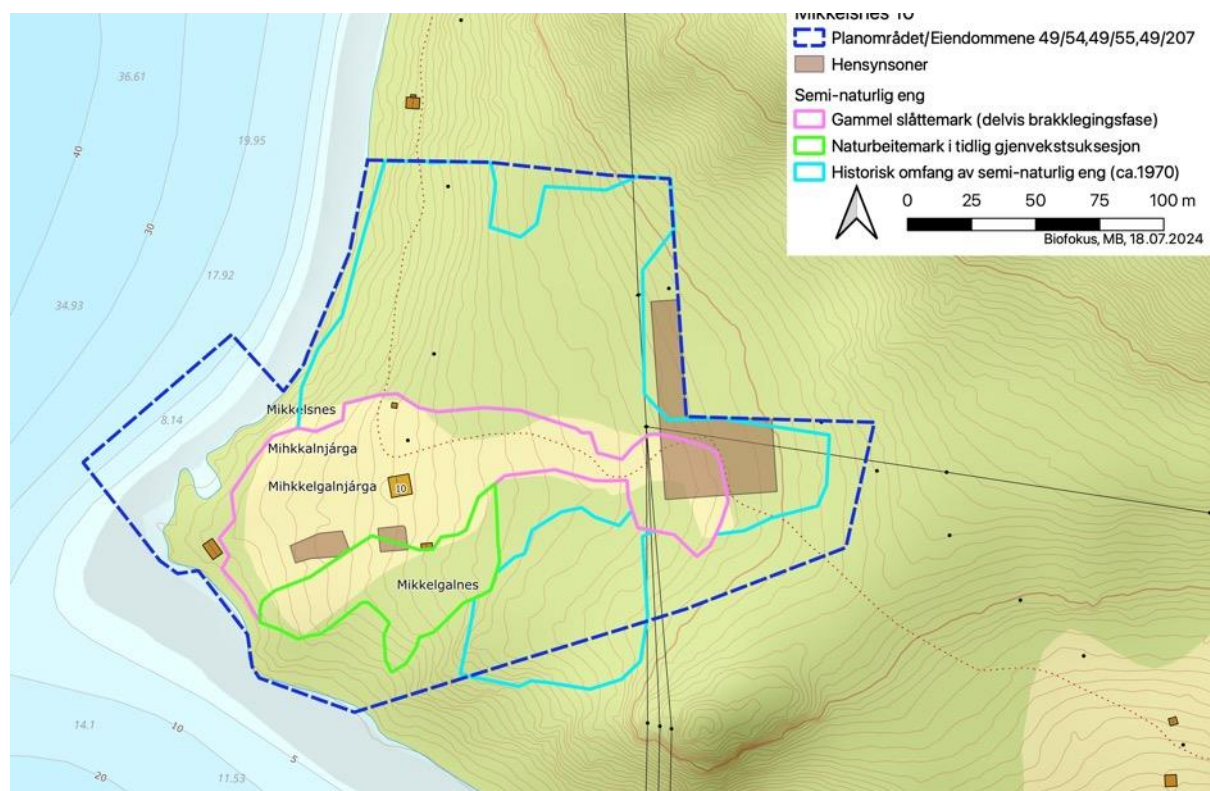

Figur 21: Figur 21-23: Det forekommer noen mer frodige partier, som muligens har blitt brukt som åker en gang i tida. (P. Chr. Ellefsen, 2020).

Figur 25: Gammel slåtte-mark (rosa linje, lokalitet 1) og gammel naturbeitemark (grønn linje, lokalitet 2). Avgrensningen baserer ikke på kartlegging i felt. Analysert bildemateriale og kart tyder på at slåtte-marka befinner seg i brakkleggingsfasen, mens naturbeitemarka er i tidlig gjenvekstsuksesjon.

Figur 24: Avgrensning av dagens slåtte-mark (rosa linje, lokalitet 1) og naturbeitemark (grønn linje, lokalitet 2). Da gården fortsatt var i drift var det åpne kulturlandskapet (lyseblå linje) nesten så stor som dagens eiendom (blå stiplet linje). Alle avgrensninger er gjort basert på kart- og bilde-analyser, ikke kartlegging.

3.2 Biologisk viktig grønnstruktur

I tillegg til englokalitetene finnes det antageligvis noen eldre trær på eiendommen. Kilder som støtter det er både historiske bilder og WMS-laget som viser bestandsalder på skog (NIBIO, 2023) (Figur 9). Eldre trær er viktig for biodiversiteten da de ofte huser et stort artsmangfold av andre organismer som insekter, lav, moser og sopp.

Skogen ellers er dominert av unge trær av bjørk, noe selje og rogn og det regnes ikke med forekomsten av krevende arter knyttet til det. (Figur 26, Figur 28, Figur 27, Figur 29)

Videre finnes det muligens noen verdier knyttet til kalkavsetninger i strandsonen. Slik opphoping av f.eks. skjell kan gjerne danne lokale kalk partier med arter som ellers ikke forekommer innenfor eiendommen.

Figur 26: Hengeving og hengeaks tyder på litt rikere jordsmonn i partier av skogen. (P. Chr. Ellefsen, 2023).

Figur 28: Ung fattig bjørkeskog. (P. Chr. Ellefsen, 2023).

Figur 27: Gjenvekstsuksesjonen har kommet ganske langt nord i planområdet. (P. Chr. Ellefsen, 2023).

Figur 29: Flekkmarihand ble funnet både i skog og slåttemark under og i nærheten av høyspentlinje. (P. Chr. Ellefsen, 2023).

3.3 Artsmangfold

Basert på bildemateriale fra området ble det laget to karplantelister. En liste (Tabell 1) inneholder arter funnet innenfor de semi-naturlige eng-lokalitetene (kap. 3.1), og den andre liste (Tabell 2) inneholder arter funnet i skogen. Noen av skogsartene (f.eks. turt, marimjelle og hengeaks) tyder på innslag av sigevann-påvirkning og/eller svak kalkrik grunn. Artslistene ville vært mye lengre og inneholdt arter fra flere artsgrupper dersom det hadde blitt foretatt en fysisk kartlegging i området.

Tabell 1: Karplanter funnet i slåttemarksområdet basert på bildefunn. Usikre funn er markert med «cf.».

Semi-naturlig eng	
Norsk	Vitenskapelig navn
ryllik	<i>Achillea millefolium</i>
grasløk	<i>Allium schoenoprasum</i>
hundekjeks	<i>Anthriscus sylvestris</i>
smyle	<i>Avenella flexuosa</i>
harerug	<i>Bistorta vivipara</i>
blåklukke	<i>Campanula rotundifolia</i>
flekkmarihand	<i>Dactylorhiza maculata subsp. maculata</i>
vrangdå	<i>Galeopsis bifida</i>
skogstorkenebb	<i>Geranium sylvaticum</i>
rødknapp	<i>Knautia arvensis</i>
cf. gulflatbelg	cf. <i>Lathyrus pratensis</i>
engsoleie	<i>Ranunculus acris subsp. acris</i>
småengkall	<i>Rhinanthus minor</i>
engsyre	<i>Rumex acetosa var. acetosa</i>
cf. føllblom	cf. <i>Scorzoneroideis autumnalis</i>
rød jonsokblom	<i>Silene dioica</i>
gullris	<i>Solidago virgaurea</i>
cf. ballblom	cf. <i>Trollius europaeus</i>
legevendelrot	<i>Valeriana officinalis</i>
fuglevikke	<i>Vicia cracca</i>

Tabell 2: Karplanter funnet i skogsområdene basert på bildefunn. Usikre funn er markert med «cf.».

Skogen	
Norsk	vitenskapelig navn
skrubbær	<i>Chamaepericlymenum suecicum</i>
cf. turt	<i>cf. Cicerbita alpina</i>
flekkmarihand	<i>Dactylorhiza maculata subsp. maculata</i>
kreking	<i>Empetrum nigrum</i>
skogstorkenebb	<i>Geranium sylvaticum</i>
cf. fugleteig	<i>cf. Gymnocarpium dryopteris</i>
skogstjerne	<i>Lysimachia europaea</i>
cf. småmarimjelle	<i>cf. Melampyrum sylvaticum</i>
hengeaks	<i>Melica nutans</i>
hengeving	<i>Phegopteris connectilis</i>
tyttebær	<i>Vaccinium vitis-idaea</i>

3.4 Fremmede arter

Det ble ikke dokumentert noen fremmedarter på eiendommen.

4 Konsekvensvurdering

4.1 Verdivurdering

Innenfor det aktuelle planområdet er det avgrenset to «teoretiske» MI-naturtypelokaliteter (kap. 3.1). Den ene er vurdert til å inneholde en «slåttemark» av moderat kvalitet, den andre inneholder en «naturbeitemark» av lav kvalitet. I henhold til *Verditabell for naturmangfold* (Miljødirektoratet 2023) får lokalitet 1 som omfatter slåttemark *svært stor verdi* og lokalitet 2 som inneholder en naturbeitemark *stor verdi*. Til tross for kun moderat og lav lokalitetskvalitet er begge vurdert til stor og svært stor verdi på grunn av rødlistestatusen; slåttemark er kritisk truet (CR), mens naturbeitemark er omfattet av naturtypen semi-naturlig eng som er en sårbar (VU) naturtype.

Restarealet som inneholder ungskog har en viss biologisk verdi for en god del organismer, kanskje særlig fugler. I henhold til *Verditabell for naturmangfold* (Miljødirektoratet 2023) får restarealet *noe verdi*.

4.2 Påvirkning og konsekvenser for naturmangfold

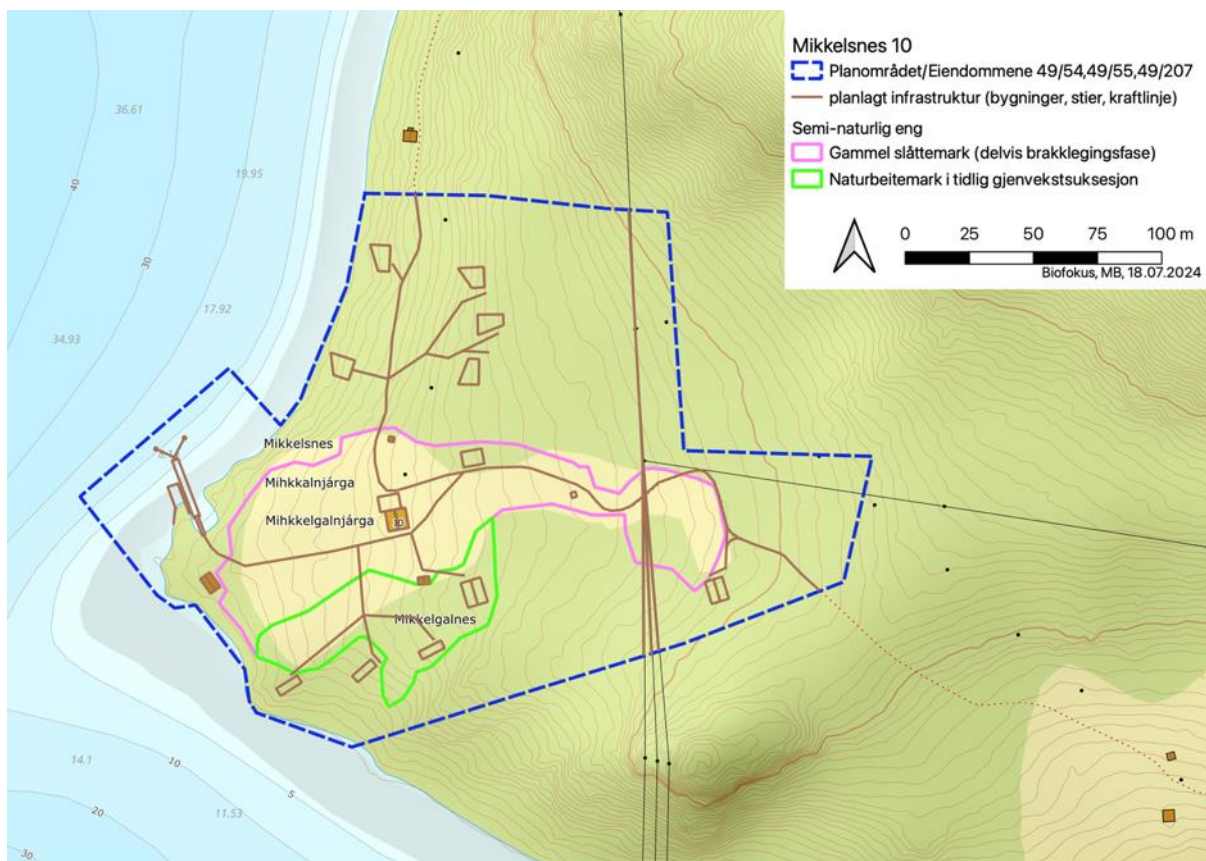
MI- naturtypelokalitetene

Etter plantegningene å dømme (Figur 6), vil naturtypelokalitetene (Figur 25) komme i direkte konflikt med noen av de planlagte byggetiltakene (Figur 30). Én av de tre små hyttene som er planlagt i sør vil bli stående innenfor avgrensingen med naturbeitemark (lokalitet 2). Det samme gjelder låven, men den vil bli bygget opp på grunnmuren til den gamle låven og den negative påvirkningen regnes dermed til å bli begrenset til byggeperioden. Gammen som er planlagt nordøst for det eksisterende våningshuset er et mindre bygg og den negative påvirkningen på slåttemark (lokalitet 1) vurderes til å være liten. I tillegg er den planlagt i engas kantsone.

Totalt sett vil tiltakene i liten grad påvirke arealer med viktig natur om utbyggingen gjennomføres skånsomt og med minst mulig inngrep innenfor lokalitetene også under anleggsfasen. I henhold til tabellen [Påvirkning – Naturmangfold](#) vil begge MI-naturtypelokalitetene (lokalitet 1 – Slåttemark og lokalitet 2 - Naturbeitemark) i så fall bli *noe forringet* som følge av planen eller tiltakets påvirkning (Miljødirektoratet 2023). Men i henhold til [konsekvensvifta](#) kan tiltaket for begge lokaliteter til og med føre til *positive konsekvenser for området* (Miljødirektoratet 2023). Dersom utbygging av området medfører gjenopptagelse av målrettet hevd i form av beite eller slått i begge lokalitetene. Ekstensiv hevd av lokalitetene bør i så fall bli gjennomført som en del av utbyggingstiltaket og med en langsiktig og bindende intensjon. Da vil den positive effekten overveie den negative (forringelse av naturtypens areal). Utbygging i seg selv vil ikke ha en positiv effekt for det biologiske mangfoldet. Mens økt ferdsel stedvis kan ha en kompensereffekt for manglende hevd. Samtidig som økt fritidsaktivitet vil føre til en negativ påvirkning på vilt på grunn av en økning av forstyrrelser i nærområdet.

Utenfor naturtypelokalitetene

Utbygging utenfor eng-lokalitetene regnes til å ha mindre negativ konsekvens, så lenge utbyggingsaktivitetene foregår på en «mest mulig skånsom måte» jamfør planbeskrivelsen. Restarealet har sannsynligvis små naturverdier (*noe verdi*). Det i kombinasjon med lav utnyttelsesgrad fører [til noe forringet tilstand av naturområdet](#) i henhold til tabellen [Påvirkning – Naturmangfold](#).

Figur 30: Plantegningene (etter reguleringsplanen se Figur 6) kombinert med de teoretisk avgrensede semi-naturlig eng lokalitetene. To av de nye bygg vil bli i direkte konflikt med naturtypelokalitetene. Konfliktarealet derimot er nokså lite og i kantsonen.

§ 8. (kunnskapsgrunnlaget)

Planområdet er «teoretisk undersøkt» (ikke kartlagt) for forekomster av naturtyper. Artsregistreringer for alle artsgrupper er ikke gjennomført, men tilgjengeliggjort bildedokumentasjon gir et greit bilde av potensialet for både fremmede og truede arter av karplanter. Kunnskapsgrunnlaget er vurdert som godt nok til å kunne vurdere områdets naturverdi og konsekvenser av tiltaket. Dette skyldes i all hovedsak at avgrensningen av de seminaturlige miljøene vurderes som gode, noe som skyldes tolkning av flere lag med flybilder og gode bilder fra området. Det er langt større usikkerhet knyttet til artsmangfoldet i området, men vår kjennskap til området tilsier ikke at det forekommer store verdier i form av rødlistearter i planområdet. En feltbefaring med kartlegging av området ville gitt mer sikkerhet og et mer fullstendig bilde.

§ 9. (føre-var-prinsippet)

Behov for føre-var-hensyn baseres på vurderinger av både kunnskapsgrunnlaget og samlet belastning. Et akseptabelt kunnskapsgrunnlag kan i en del tilfeller medføre at føre-var-prinsippet faller bort. Vesentlig samlet belastning på området eller for spesielle arter eller naturtyper kan medføre behov for føre-var-hensyn, selv om kunnskapsgrunnlaget er godt. Beliggenhet, naturgrunnlaget og tidligere bruk av området tilsier lite potensial for uoppdagete naturverdier utenom de avgrensede områder med naturtypelokaliteter. Dermed vurderes det å ikke være behov for spesielle føre-var-hensyn utover det som allerede er inkludert i vurderingene av naturtypene.

§ 10. (økosystemtilnærming og samlet belastning)

Områdets naturverdier er knyttet til kulturlandskapselementer som er i ferd med å gro igjen. Naturen innenfor planområdet er dermed i ferd med å miste disse verdiene og gradvis bli til et skogs-økosystem. Gjengroingen går imidlertid sakte på deler av arealet. Generelt sett er utbyggingspresset i regionen begrenset og det planlagte inngrepet er lite. Utbygging av eiendommen til turistformål vil føre til nedbygging av svært lite areal, men økt menneskelig aktivitet i området. Dermed vil tiltaket i noen grad ha en negativ påvirkning på naturen innenfor eiendommen og i tilgrensede naturområder. Samtidig **kan** den ha en sterk positiv effekt på kulturlandskapets naturverdier, ved at gjenvekstsukksesjonen kan bli stoppet og semi-naturlig eng kvalitetene kan bli styrket gjennom ekstensiv hevd. Et intakt semi-naturlig eng vil bidra til et bedre nettverk av dette økosystemet/naturtype i regionen og styrke en rødlistet naturtype både regional og nasjonal. Ekstensiv hevd av lokalitetene bør i så fall bli gjennomført som en del av utbyggings-tiltak og med en langsiktig intensjon!

Figur 31: Slåttemarks-lokalitet med utsikt over til Korsfjorden. (P. Chr. Ellefsen, 2021).

5 Referanser

- Artsdatabanken. 2018a. Fremmedartslista 2018. <https://www.artsdatabanken.no/fremmedartslista2018>
- Artsdatabanken. 2018b. Norsk rødliste for Naturtyper 2018. <https://www.artsdatabanken.no/rodlisterforaturtyper>
- Artsdatabanken. 2021. Norsk rødliste for arter 2021. <https://artsdatabanken.no/lister/rodlisterforarter/2021/>
- Artsdatabanken og GBIF Norge. 2024. Artskart - internettportal for artssøk. <http://artskart.artsdatabanken.no/>
- Direktoratet for Naturforvaltning. 2007. Kartlegging av naturtyper - verdisetting av biologisk mangfold. DN-håndbok 13. 2. utgave 2006 (oppdatert 2007). DN-håndbok 13. https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/dirnat2/attachment/54/handbok-13-080408_low.pdf
- Halvorsen, R., Bryn, A., Erikstad, L., et al. 2015. Natur i Norge - NiN. Versjon 2. <https://www.artsdatabanken.no/NiN>
- Klima- og miljødepartementet. 2009. Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven). <http://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-06-19-100>
- Miljødirektoratet. 2015. Veileder for kartlegging, verdisetting og forvaltning av naturtyper på land og i ferskvann., s.38. <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/overvaking-arealplanlegging/naturkartlegging/myndigheter/kartlegging-av-naturtyper-pa-land/hvordan-kartlegges-naturtyper/>
- Miljødirektoratet. 2021. Kartleggingsinstruks - Kartlegging av terrestriske naturtyper etter NiN2. M-1930., s.374. <https://www.miljodirektoratet.no/publikasjoner/2021/februar-2021/kartleggingsinstruks---kartlegging-av-terrestriske-naturtyper-etter-nin2/>
- Miljødirektoratet. (2023). Konsekvensutredninger for klima og miljø. Veileder M-1941. <https://www.miljodirektoratet.no/konsekvensutredninger>
- Miljødirektoratet. 2024. Naturbase. <http://kart.naturbase.no/>
- NGU. 2024a. Interaktivt berggrunnskart fra Norges geologiske undersøkelser sin digitale karttjeneste. https://geo.ngu.no/kart/berggrunn_mobil/
- NGU. 2024b. Interaktivt løsmassekart fra Norges geologiske undersøkelser sin digitale karttjeneste. http://geo.ngu.no/kart/losmasse_mobil/
- NIBIO. 2023. NIBIO bestandsalder WMS 2023. <https://www.nibio.no/tjenester/wms-tjenester/wms-tjeneste-skogressurser-sr16>.

Vedlegg 1. Kategorier for rødlistearter

Norsk rødliste for arter (Artsdatabanken 2021) lister og vurderer norske arters risiko for utryddelse. For å vurdere en spesifikk arts risiko for utryddelse vurderes grovt sett artens sjeldenhet, tilbakegang og leveområdets størrelse og fragmentering. Målsettingen med den nasjonale rødlisten er å sikre at artene ikke forsvinner fra landet.

Artene på rødlisten er rangert i seks kategorier. Kategoriene viser hvor høy risiko artene i kategorien har for å dø ut, forutsatt at forholdene ikke endres.

Tabell 3. Kategorier for arter som er rødlistet.

RL-kategori	Rødlistekategori	Forklaring
RE	Regionalt utdødd (Regionally Extinct)	Arter som er utdødd som reproduserende i landet. Ifølge IUCN skal denne kategorien kun benyttes når det ikke er spor av tvil om at arten er utryddet i landet. I tillegg skal arten ha reproduisert i Norge de siste 200 årene.
CR	Kritisk truet (Critically Endangered)	Arter som har ekstremt høy risiko for å dø ut (50 % sannsynlighet for utdøing innen 3 generasjoner og minimum ti år)
EN	Sterkt truet (Endangered)	Arter som har svært høy risiko for å dø ut (20 % sannsynlighet for utdøing innen 5 generasjoner, minimum 20 år).
VU	Sårbar (Vulnerable)	Arter som har høy risiko for å dø ut (10 % sannsynlighet for utdøing innen 100 år).
NT	Nær truet (Near Threatened)	En art er nær truet når den ikke tilfredsstiller noen av kriteriene for CR, EN eller VU, men er nære ved å tilfredsstille noen av disse kriteriene nå, eller i nær framtid.
DD	Datamangel (Data Deficient)	En art settes til kategori datamangel når usikkerhet om artens korrekte kategori plassering er svært stor, og klart inkluderer hele spekteret av mulige kategorier fra og med CR til og med LC.

Tabell 4. Kategorier for arter som ikke er rødlistet.

Kategori	Kategori	Forklaring
NE	Ikke vurdert (Not Evaluated)	Arter som ikke har blitt vurdert. Dette kan for eksempel skyldes dårlig utredet taksonomi, dårlig kunnskapsgrunnlag eller mangel på tilgjengelig kompetanse.
NA	Ikke egnet (Not Applicable)	Arter som ikke skal vurderes på nasjonalt nivå. I hovedsak fremmede arter hvilket er arter som er kommet til Norge ved hjelp av mennesket eller menneskelig aktivitet etter år 1800.
LC	Livskraftig (Least Concern)	Dette er arter som ikke er direkte truet og har livskraftige bestander i Norge.

Vedlegg 2. Kategorier for fremmede arter

Fremmedartslista for Norge (Artsdatabanken 2018a) lister og risikovurderer arter som bevisst eller ubevisst er innført til Norge ved hjelp av mennesket, etter år 1800.

Dette betyr at alle arter som er tatt inn i Norge etter 1800 betegnes som fremmede arter. De fremmede artene blir vurdert etter invasjonspotensial og økologisk effekt og blir satt i en kategori som viser hvilken grad av trussel arten utgjør for norsk natur. Invasjonspotensial angir sannsynlighet for artens spredning og etablering i naturen, og sannsynlig hastighet for invasjonen. Økologisk effekt viser i hvilken grad den fremmede arten kan påvirke stedegne arter og naturtyper.

Tabell 5. Kategorier i Fremmedartslisten for Norge 2018.

FA-kategori	Kategori	Forklaring
SE	Svært høy risiko (Severe impact)	Fremmede arter med en svært høy risiko er faktiske eller potensielle økologiske skadegjørere og har potensial til å etablere seg over store områder.
HI	Høy risiko (High impact)	Fremmede arter med høy risiko har stor spredning med en viss økologisk effekt, eller stor økologisk effekt med en begrenset spredning
PH	Potensielt høy risiko (Potentially high impact)	Fremmede arter med potensielt høy risiko har enten store økologiske effekter, kombinert med et lite invasjonspotensial, eller et stort invasjonspotensial, men ingen kjente økologiske effekter.
LO	Lav risiko (Low impact)	Fremmede arter med lav risiko er ikke dokumentert å ha noen vesentlig negativ påvirkning på norsk natur.
NK	ingen kjent risiko (No known impact)	Fremmede arter uten kjent risiko har ingen kjent spredningspotensial og ingen kjente økologiske effekter

Biofokus

– for et godt kunnskapsgrunnlag

Biofokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. Biofokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. Biofokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. Biofokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir den digitale rapportserien **Biofokus rapport**.

Biofokus rapport 2024-089
ISSN 1504-6370
ISBN 978-82-8449-399-2

Gaustadalléen 21
NO-0349 OSLO
Org.nr: 982 132 924
post@biofokus.no
biofokus.no